

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування «Державні та
муніципальні фінанси»
на тему: «Управління видатками державного бюджету України»

Виконавець:

Студент Пащенко А.А.
Факультет ЦЗФН

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Шикіна Наталія Анатоліївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Дослідження проблем процесу зростання видатків державного бюджету та обмеженість наповнення його дохідних джерел загострює проблематику щодо забезпечення необхідними грошовими ресурсами соціально-економічні процеси.

Мета дослідження Дослідження теоретичних засад та обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення управління видатками бюджету в Україні.

Завдання дослідження:

- визначити роль державного бюджету у забезпеченні потреб суспільства;
- обґрунтувати термінологічний зміст та охарактеризувати ознак видатків бюджету;
- дослідити складові системи управління видатками державного бюджету;
- розкрити особливості реалізації програмно-цільового методу в системі управління видатками державного бюджету ;
- проаналізувати практику та виявити проблематику планування та виконання державного бюджету за видатками;
- визначити вплив фінансового контролю на функціонування системи управління видатками державного бюджету;
- дослідити зарубіжний досвід управління видатками державного бюджету та його адаптація до українських реалій;
- запропонувати заходи щодо вдосконалення системи управління видатками бюджету в контексті бюджетних реформ.

Об'єкт дослідження є процес управління видатками бюджету.

Предмет дослідження виступають фінансові відносини, що виникають між державою та розпорядниками і одержувачами бюджетних коштів у процесі управління видатками бюджету.

Методи дослідження є діалектичний метод наукового пізнання, системний та комплексний підходи до вивчення теоретичних аспектів формування міжбюджетних відносин, в межах якого в роботі використовувались методи концептуального аналізу та синтезу, динамічних порівнянь, графічного зображення.

Інформаційна база дослідження є Конституція України, Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України, статистичні дані Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України та Державної казначейської служби України, інші законодавчі та нормативно-правові акти з питань організації системи міжбюджетних відносин України, періодичні видання.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Основний обсяг роботи складає 96 сторінок, містить 6 рисунків та 7 таблиць. Список використаних джерел складається зі 98 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоритичні засади управління видатками державного бюджету*» досліджено сутність, роль державного бюджету у забезпеченні потреб суспільства, розкрито термінологічний зміст та характеристика ознак видатків державного бюджету, виявлено складові системи управління видатками державного бюджету.

У другому розділі «*Практика та проблематика управління видатками бюджету в Україні*» запроваджено програмно-цільовий метод планування та використання місцевих бюджетів в Україні: світовий досвід, проведено аналіз впливу фінансового контролю на функціонування системи управління видатками державного бюджету, оцінено результативність децентралізованого внутрішнього фінансового контролю

У третьому розділі «*Шляхи вдосконалення системи управління видатками державного бюджету в Україні*» розглянуто зарубіжний досвід управління видатками державного бюджету та його адаптація до українських реалій, запропоновано напрямки вдосконалення системи управління видатками державного бюджету України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Встановлено, що державний бюджет, що держава як гарант забезпечення суспільних благ має виняткові права щодо стягнення для виконання своїх функцій частини доходу у своє розпорядження. Тому видатки бюджету беруть участь у розподільчих процесах як носії економічних відносин з приводу перерозподілу ВВП. Ці відносини виникають між державою, юридичними та фізичними особами при перерозподілі обмежених централізованим фондом фінансових ресурсів. При цьому перерозподіл здійснюється між галузями, територіями та верствами населення.
2. Визначено, що виходячи з різних підходів до трактування видатків бюджету їх зміст можна трактувати з різних точок зору: а) кошти, що спрямовуються на виконання програм та заходів, які передбачені відповідним бюджетом; б) сукупність економічних відносин, що виникають у зв'язку з розподілом фондів грошових коштів держави та його використанням за галузевим, територіальним чи цільовим призначенням; в) інструмент вирівнювання доходів окремих верств населення.
3. Враховуючи теоретичні основи функціонування системи управління і складових бюджетного менеджменту визначено елементи системи

управління видатками бюджету, виходячи з такого групування: за стадіями бюджетного процесу та за змістом бюджетної роботи. До першої належать планування видатків бюджету, організацію виконання видаткової частини бюджету та затвердження звітності з виконання бюджету за видатками.

4. Вивчення особливостей, які притаманні управлінню видатками державного бюджету за програмно-цільовим методом встановлено, що в Україні впровадження цієї управлінської технології здійснюється досить інертно. Не дивлячись на досить вагоме нормативне забезпечення і впровадження в бюджетну роботу інструментарію програмно-цільового методу, проблеми щодо ефективного використання обмежених бюджетних ресурсів лишаються не вирішеними. Вони перш за все лежать у площині планування і прогнозування видатків державного бюджету. Проблематика, яка торкається питань оптимізації бюджетних програм як і раніше лишається актуальною, оскільки їх кількість ще досить велика.

5. аналіз практичної реалізації планування надав можливість дійти висновку, що планові показники не мають досить значних відхилень від фактичних. Проте така ситуація не характеризує успішність проведення планування і прогнозування. Досить часті зміни Закону про Державний бюджет України говорять про те, що спостерігається стійка практика підтягування планових показників до фактичних. В області виконання державного бюджету за видатками лишаються нагальними проблеми щодо організації цього процесу.

6. Україні створені засади розвитку контролю в державному управлінні. Проте наявність розгалуженої системи контролю в державному управлінні ще не забезпечує її ефективність. Про недосконалість контрольних заходів в Україні свідчить наявність великої кількості бюджетних правопорушень, виявлення незаконного та нецільового витрачання бюджетних коштів, які несуть значні збитки для держави. Проведений аналіз показав, що вирішення проблем у сфері державного фінансового контролю в загальних рисах стосується вдосконалення та додержання положень законодавства, розширення та уточнення повноважень спеціалізованих органів державного фінансового контролю та підвищення якості контрольних заходів.

7. Аналіз зарубіжної практики надав можливість виявити найбільш адаптовані для України напрями реалізації програмно-цільового управління: а) затвердити стратегічний документ у вигляді національної стратегії довгострокового розвитку для України, щоб унормувати порядок розробки, затвердження та виконання документів державного прогнозування та стратегічного планування, а також повноваження учасників державного управління, що залучені до цих процесів; б) переглянути порядок затвердження державних цільових програм з метою зниження їх кількості, за основу узяти основні напрями стратегічного розвитку держави.

7. Проведене дослідження дає можливість сформулювати низку пропозицій щодо удосконалення системи управління видатками бюджету:

- удосконалити процес управління видатками державного бюджету з точки зору орієнтації його на досягнення стратегічних цілей соціально-

економічного розвитку держави (регіонів) з метою узгодження соціально-економічних і бюджетних пріоритетів;

- розробити методику планування видатків державного бюджету, базуючись на методології середньострокового бюджетування, з метою запровадження інструментів програмно-цільового методу в бюджетний механізм для того, щоб пов'язати ресурси з очікуваними результатами, задекларованими в програмних документах;

- забезпечити щорічне складання середньострокового прогнозу бюджетних показників за методологією ковзного трьохрічного планування;

- запровадити триступеневу систему розпорядників бюджетних коштів, розмежувавши повноваження між розпорядниками другого та третього ступеню з метою встановлення чіткої відповідальності щодо розподілу і використання обмежених бюджетних ресурсів;

- розробити методичну базу для розподілу видатків бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення за адресним спрямуванням, що надасть можливість оптимізувати розподіл видатків з метою вивільнення коштів, що використовують неефективно, а розвивають утриманські настрої у населення для спрямування їх на розвиток економічної системи.

АНОТАЦІЯ

Пащенко А. А.,
«Управління видатками державного бюджету України»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси,
банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Державні та
муніципальні фінанси»,

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління видатками бюджету.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти: сутність державного бюджету України, процес управління видатками бюджету, фінансові відносини, роль державного бюджету у забезпеченні потреб суспільства складові системи управління видатками державного бюджету, шляхи покращення та вдосконалення системи управління видатками бюджету в контексті бюджетних реформ

Проаналізовано: організація державного контролю за використанням бюджетних ресурсів не тільки з огляду їх цільового, а й з огляду їх ефективного використання, що потребує запровадження відповідних результативних індикаторів. Затвердження на рівні підзаконних нормативно-правових актів (постанови уряду) детального порядку та вимог щодо складання та змісту бюджетних програм відповідно до нових вимог, що містить Бюджетний кодекс. Враховуючи український досвід формування бюджетних програм, необхідно детально прописати їх ключові складові та зобов'язати розробників програм закладати натуральні (грошові) показники оцінки їх результатів.

Запропоновано: розглянути сутність державного бюджету України, його місце та роль у системі фінансової безпеки держави, процес управління видатками бюджету, фінансові відносини, роль державного бюджету у забезпеченні потреб суспільства складові системи управління видатками державного бюджету, особливості реалізації програмно-цільового методу в системі управління видатками державного бюджету, проблематику планування та виконання державного бюджету за видатками, вдосконалення системи управління видатками бюджету в контексті бюджетних реформ.

Ключові слова:

Державний бюджет України, управління видатками бюджету, фінансові відносини, роль державного бюджету, місцевий бюджет.

ANNOTATION

A. Pashchenko

«Management of expenditures of the state budget of Ukraine »,

thesis for Master degree in specialty «Finance, Banking and Insurance» under the program

«

»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study - the process of managing budget expenditures.

Theoretical aspects are considered in the work: the essence of the state budget of Ukraine, the process of managing budget expenditures, financial relations, the role of the state budget in meeting the needs of society, the components of the system of managing state budget expenditures, ways to improve and improve the system of managing budget expenditures in the context of budget reforms

Analyzed: the organization of state control over the use of budgetary resources not only in view of their target, but also in view of their efficient use, which requires the introduction of appropriate performance indicators. Approval at the level of by-laws (government decree) of the detailed procedure and requirements for the preparation and content of budget programs in accordance with the new requirements contained in the Budget Code. Given the Ukrainian experience in budgeting, it is necessary to spell out their key components and oblige program developers to set natural (monetary) indicators for evaluating their results.

It is suggested to consider the essence of the state budget of Ukraine, its place and role in the system of financial security of the state, the process of managing budget expenditures, financial relations, the role of the state budget in meeting the needs of society. the state budget, problems of planning and execution of the state budget by expenditures, improvement of the system of management of budget expenditures in the context of the budget their reforms

Keywords:

State budget of Ukraine, management of budget expenditures, financial relations, role of the state budget, local budget.